

А. М. Подолинний

Кундзіч Олексій Леонардович

КУНДЗІЧ Олексій Леонардович (09(22). 04. 1904, с. Павлівка, нині Калинів. р-ну [Вінн. обл.](#) – 20. 06. 1964, м. Ялта, нині АР Крим, похов. у Києві) – прозаїк, перекладач. Член СПУ (1934). Навч. на Вищих пед. курсах у Вінниці (1921–24), у Кам'янець-Поділ. (нині Хмельн. обл., 1924–25) та Харків. (1925–26) ІНО. Дебютував 1925 імпресіоніст. оповіданням «Червоною дорогою» в ж. «Молодий більшовик». Належав до літ. організацій «Плуг», «Молодняк», ВУСПП. Зб. оповідань і новел «Червоною дорогою» (1926; 1929; 1931), «Село Вовче» (1927), «В ущелинах республіки» (1928), «На ярах» (1929), «Плідні зерна» (1930; усі – Харків), «Партизани» (Х.; К.; 1931) познач. вірою в ідеали того часу, свіжістю вражень, знанням нар. життя і слова. Романи «De facto» (Х., 1930) і «Окупант» (Х.; К.; 1930) – про перше «комсом.» покоління у селі й місті. У 1930-х рр. видав зб. «Шахтарі: Етюди для дітей старшого віку» (Х.; О., 1932; переробл. для дорослих під назвою «Фініш», Х., 1933), повістей «Моцарт і «Ботокуди»» (К.; Х., 1935; на шахтар. тему) та «Родичі» (К.; Хн., 1936; про життя комуни; обидві у нових ред. увійшли до посмерт. вид. «Шум часу», К., 1976). Відвідавши Галичину, створив повість «Кола йде до Коломиї» (1941; остаточно ред. – «Верховинець» у зб. «Повісті і оповідання», 1951; обидві – Київ) – поет. малюнок життя гуцулів, їхніх надій напередодні включення Зх. України до СРСР. Під час 2-ї світової війни К. працював у г. «Советская Украина» та «Література і мистецтво» (Уфа–Харків–Київ), у Кабінеті молодого автора при СПУ (1944–45). У цей час писав про воєнні події: зб. оповідань «В полете (Боевые эпизоды)» (К.; Х., 1941), «Сила гніву» (Уфа, 1942), оповідання «Українська хата» (альманах «Україна визволяється», 1944, № 3), повість «Як Тарас їхав по Україні» (ж. «Дніпро», 1946, № 4); а після – про важкий повоєн. час: зб. оповідань «Дорога на Крем'янець» (1946), нарисів «Заводський зошит» (1948; обидві – Київ). Від поч. твор. шляху і особливо в 1940-і рр.

неодноразово зазнавав звинувачень у нац. обмеженості, культивуванні «реакц. нац. самобутності», через що поступово зосередився на перекладац. діяльності. У перекл. К. з рос. укр. мовою вийшли зб. «Вибрані твори» М. Лєскова та Г. Успенського (обидві – 1950), романи М. Лермонтова «Герой нашого часу» (1952), Л. Толстого «Війна і мир» (у 4-х т., 1952–53), Л. Лєонова «Російський ліс» (1956), п'єси М. Горького «Зикови» (1955), І. Тургенєва «Нахлібник» (1956); з англ. – оповідання Т. Драйзера «Пастка» (1962; усі – Київ). У зб. ст. «Дієзи в ключі» (1956) та її доповн. вид. «Слово і образ» (1966) і «Творчі проблеми перекладу» (1973; усі – Київ) виступав проти буквалізму й формалізму на перекладац. ниві, обстоюючи творчі засади. Брав участь у підготовці «Українсько-російського словника» (у 6-ти т., К., 1953–63). Низку творів К. перекладено рос. мовою.

Основні твори

Новели. Х., 1929; Вибрані новели. Х., 1932; Петрик-кумедник господарює: [Вірші]. Х., 1933; Повісті й новели. К., 1938; Твори: У 2 т. К., 1985.

Рекомендована література

1. Коптилов В. Алексей Кундзич – теоретик и практик // Мастерство перевода. Москва, 1970;
2. Корсунська Б. Олексій Кундзіч: Літ.-крит. нарис. К., 1971;
3. Живий Олексій Кундзіч: Зап. в щоденнику, листи, спогади про письменника. К., 1977;
4. Костюк Г. Олексій Кундзіч // Костюк Г. Зустрічі і прощання: Спогади. Едмонтон, 1987;
5. К., 2008. Т. 1;
6. Поліщук В. Наше діло – ламати межі // СіЧ. 1991. № 11;
7. Присяжнюк К. «Якби здоров'я і якби вистачило таланту...» // ЛУ. 1994, 25 серп.;
8. Цалик С., Селігей П. «Кундзіча можна знищити безперешкодно...» // Там само. 2004, 29 квіт.;
9. Москаленко М. Актуальність Кундзіча // Всесвіт. 2004. № 5–6.

Покликання на статтю:

Кундзіч Олексій Леонардович / А. М. Подолинний // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Желєзняк [та ін.]; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2016. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-51601>

2001-2023 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).